

SEANCES DU VENDREDI 24 NOVEMBRE 1989
VERGADERINGEN VAN VRIJDAG 24 NOVEMBER 1989

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SEANCE DU MATIN
OCHTENDVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 616.

OUVERTURE TARDIVE DE LA SEANCE:

Orateurs: M. le Président, Mme Delruelle-Ghobert, M. Van den Brande, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 616.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi contenant le budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1990.

Discussion générale (Reprise). — Section: Emploi et Travail. — *Orateurs:* MM. Deneir, rapporteur, Valkeniers, Stroobant, Mme Harnie, M. Van den Brande, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 616.

Section: Prévoyance sociale. — *Orateurs:* Mme Trufaut, rapporteur, M. Stroobant, p. 623.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1989-1990
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1989-1990

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 616.

OPENING MET VERTRAGING VAN DE VERGADERING:

Sprekers: de Voorzitter, mevrouw Delruelle-Ghobert, de heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 616.

ONTWERP VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1990.

Algemene beraadslaging (Hervatting). — Afdeling: Tewerkstelling en Arbeid. — *Sprekers:* de heren Deneir, rapporteur, Valkeniers, Stroobant, mevrouw Harnie, de heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 616.

Afdeling: Sociale Voorzorg. — *Sprekers:* mevrouw Trufaut, rapporteur, de heer Stroobant, blz. 623.

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 35 m.
De vergadering wordt geopend te 10 h 35 m.

CONGES — VERLOF

MM. Spitaels et Bourgois, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Spitaels en Bourgois, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

OPENING MET VERTRAGING VAN DE VERGADERING

OUVERTURE TARDIVE DE LA SEANCE

De Voorzitter. — Dames en heren, il stel vast dat de Senaat ingevolge de afwezigheid van de regering zijn werkzaamheden met een half uur vertraging moet beginnen. De Senaat laten wachten vind ik een weinig hoffelijke houding van de regering. Ik wens de aandacht van de minister daar uitdrukkelijk op te vestigen.

La parole est à Mme Delruelle.

Mme Delruelle-Ghobert. — Monsieur le Président, je me rallie entièrement à vos observations.

La discussion budgétaire en cours est fort importante. Nous avons siégé hier jusqu'à 23 heures 30. Nous sommes au rendez-vous de 10 heures, ce matin, et la séance est ouverte avec près de 40 minutes de retard! Je déplore cette situation et tiens à dénoncer la désinvolture du gouvernement.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van den Brande, minister.

De heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, namens de regering verontschuldig ik mij tegenover u en de Senaat. Mijn te laat komen is het gevolg van een misverstand in de regering over de regeling van de werkzaamheden. Het was ons niet duidelijk welk punt eerst aan de orde zou komen.

De Voorzitter. — Ik geef u daarvan akte, mijnheer de minister.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE ALGEMENE UIT-
GAVENBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR
1990

Hervatting van de algemene beraadslaging

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET GENERAL
DES DEPENSES POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1990

Reprise de la discussion générale

De Voorzitter. — Dames en heren, wij hervatten de algemene beraadslaging over het ontwerp van wet houdende de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1990, afdelingen Tewerkstelling en Arbeid, Sociale Voorzorg, Volksgezondheid en Leefmilieu.

Nous reprenons la discussion générale du projet de loi contenant le budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1990, sections Emploi et Travail, Prévoyance sociale, Santé publique et Environnement.

Het woord is aan de heer Deneir, rapporteur over de afdeling Tewerkstelling en Arbeid.

De heer Deneir, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, zonder afbreuk te doen aan de inleidende bespreking in de commissie en aan wat de verscheidene sprekers daar hebben gezegd, beperk ik dit mondeling verslag tot een tweetal punten die, zoals blijkt uit de bespreking in de commissie, zeer belangrijk zijn.

Het eerste punt betreft het sociaal charter van Europa. In de commissie is erop gewezen dat het charter, ongeveer elf jaar geleden door de Raad van Europa ontworpen, in feite meer inhoudt dan het EG-charter. De minister heeft er in zijn antwoord op gewezen dat het EG-charter echter het voordeel van de afdwingbaarheid heeft. Dit is volgens hem belangrijker dan vele principiële verklaringen.

De minister heeft er ook op gewezen dat gestreefd wordt naar harmonisatie binnen Europa en naar het vermijden van zogenaamde sociaal onaanvaardbare concurrentie. Landen als Griekenland en Portugal zijn daar gevoelig voor.

Terloops een persoonlijke opmerking. Uit een recente uitzending op televisie bleek dat kinderarbeid in Portugal nog vaak voorkomt. Ik denk de mening van de Senaat te vertolken als we dat verschijnsel als onaanvaardbaar bestempelen.

Mijnheer de minister, u heeft al acties gevoerd om in Europa duidelijke afspraken te maken over de sociale rechten met respect voor de minimum rechten die alom zijn aanvaard en worden toegepast. Wij vragen u die acties voort te zetten.

Een tweede punt waarvoor ik aandacht vraag is de strijd tegen de werkloosheid, en meer speciaal de ontplooiing- en vormingskansen voor jonge, langdurig werklozen. De idee van bijkomende vormingskansen werd in de commissie positief onthaald. Er was wel een meningsverschil over de vraag of hierbij sancties nodig en nuttig zijn. De minister verklaarde dat het de hoofdbedoeling is nieuwe kansen te creëren en dat er alleen sancties worden getroffen wanneer er een duidelijke weigering is vanwege de werklozen.

Uit de besprekingen in de commissie besluit ik dat het idee in ieder geval nog moet worden verfijnd. Het aangekondigde overleg dat op 11 december zal starten, zoals ik vanmorgen in de krant kon lezen, zal hiertoe zeker bijdragen. Iedereen is het ermee eens dat alles moet worden gedaan om de kansen op tewerkstelling te verhogen. Wij kunnen voorts aanvaarden dat tegenover de inspanningen van de gemeenschap ook een gebaar wordt gedaan door de betrokkenen, maar de sancties mogen niet meer belang krijgen dan de kansen die worden gecreëerd. *(Applaus.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Valkeniers.

De heer Valkeniers. — Mijnheer de Voorzitter, in verband met de begroting van Tewerkstelling en Arbeid, vestig ik uw aandacht op vier punten.

Het ware interessant iets meer te vernemen over de vormingsplicht voor langdurig werklozen. Hoever staat het met de organisatie? Zijn er reeds definitieve plannen?

Sprekend uit mijn ervaring als staatssecretaris voor het Brusselse Gewest, stel ik vast dat er bij de jongeren, waaronder veel kansarmen en migranten, inzake vorming heel wat problemen rijzen. Ook de Gemeenschappen en de Gewesten zijn hierbij betrokken en de regelingen zijn niet overal gelijk. Voor Brussel is dit niet gemakkelijk. Ik geef een voorbeeld. Om aan Vlaamse zijde te kunnen worden herschoold moet men uitkeringsgerechtigd zijn, wat niet het geval is aan Franstalige zijde.

Toen ik het plan opvatte om in Brussel, in samenwerking met aannemers, een herscholingsproject te starten werd ik geconfronteerd met het probleem dat de Noordafrikaanse en Turkse migrantenjongeren, die langs de straten lopen omdat ze geen werk hebben, nog niet uitkeringsgerechtigd waren — nu zijn ze dat wel — en bijgevolg niet konden worden betrokken bij het project uitgaande van Nederlandstalige zijde.

Kan de minister nadere inlichtingen verstrekken over de organisatie van de vormingsplicht? Voorts dringen wij aan op een initiatief om de bijscholing eenvormig te maken in de verscheidene Gemeenschappen, al was het maar om de immigranten in Brussel ook de kans te geven in het Nederlands bijscholing te volgen.

In de sector van de deeltijdse tewerkstelling zijn er vele misbruiken. Veel deeltijdse tewerkgestelden, die loon voor hun deeltijdse arbeid en stempelgeld ontvangen werken bovendien nog in het zwart. De werknemer die een deel in het zwart ontvangt en de werkgever die een deel van de sociale lasten bespaart, profiteren van dit systeem. De huidige regeling moet dus worden aangepast. Zij schept immers geen bijkomende werkgelegenheid en opent tevens de poort voor veel misbruiken.

In bepaalde sectoren is het de gewone gang van zaken dat de werkgever vooral deeltijdse werknemers aanwerft die hij gedeeltelijk in het zwart betaalt. De Staat betaalt dan nog eens een kleine helft van een loon aan die werknemers langs de RVA om. Indien men erin slaagt de misbruiken uit te roeien kan dus heel wat worden bespaard.

Mijnheer de minister, wat is u van plan te doen met de gesubsidieerde contractuelen, vooral met die welke tewerkgesteld zijn in overheidsdienst, vooral in de gemeenten. Dat voortaan ook rekening zal worden gehouden met de anciënniteit van

de tewerkgestelden geeft soms aanleiding tot moeilijkheden. In mijn gemeente, waar ook een honderdtal gesubsidieerde contractuelen werden tewerkgesteld, heb ik vastgesteld dat bepaalde mensen taken hebben die moeilijk nog kunnen worden afgeschaft.

Is het de bedoeling van de regering de subsidiëring van die werknemers geleidelijk te verminderen opdat ze later zouden worden opgenomen in het personeelskader van de gemeente? In bepaalde gemeenten geeft dit aanleiding tot wrijvingen. Sommige gesubsidieerde contractuelen hebben immers een kaderfunctie of hebben de functie van meestergast bij het lager personeel. De statutairen voelen zich bedreigd.

Volgens de jongste reglementering inzake aanwerving moeten de gesubsidieerde contractuelen testen afleggen die gelijkwaardig zijn met testen die de statutair benoemden moeten afleggen. Door het feit dat zij die testen hebben afgelegd hebben zij ook « burgerrecht » verworven. Het zou goed zijn zowel voor de betrokken gesubsidieerde contractuelen als voor het statutair personeel dat ter zake klare wijn wordt geschonken en de regering haar bedoelingen kenbaar maakt.

Voor de sport- en cultuurambtenaren nam de regering inderijd 80 à 90 pct. van de wedde voor haar rekening. Die subsidiëring werd geleidelijk aan teruggeschroefd, voor bepaalde ambtenaren tot 60 pct. Is het ook de bedoeling van de regering de kosten in verband met de gesubsidieerde contractuelen geleidelijk aan af te wentelen op de gemeenten?

In de commissie wordt het wetsvoorstel van de heer Egelmeers over de ploegenarbeid besproken. Wij moeten hier zeer voorzichtig zijn. Het ligt immers in de bedoeling te verhinderen dat overuren in dit systeem worden geïnstitutionaliseerd, wat een middel is om meer te presteren met een zelfde aantal arbeiders. Dit mag geen systeem worden. In dat geval is het beter dat men meer werknemers aanneemt om het werk te verrichten.

Voor tijdelijke en kortstondige periodes moet deze werkwijze mogelijk zijn.

Sommige leden in de commissie stelden voor dat eventueel arbeiders van het bedrijf die niet in ploegen werken misschien wel die enkele extra uren willen overwerken. Mijnheer de minister, u weet zelf hoe moeilijk het is om voor bepaalde taken personen te vinden die juist dat werk aankunnen, en de RVA heeft evenmin altijd geschikte kandidaten.

Ik pleit dus voor een zekere soepelheid, waarover men het zo vaak heeft. Mits goedkeuring van de inspecteur en na raadpleging van de vakbonden moeten ploegenarbeiders overuren kunnen presteren op voorwaarde dat het om een kortstondige regeling gaat.

Men wil de vervoerontkosten voor wie in ploegen werkt ten laste van de werkgever leggen, wanneer blijkt dat er geen aanbod van openbaar vervoer bestaat. Ik kan het daar niet mee eens zijn. Dit vormt een extra belasting die uiteindelijk tot heel wat problemen aanleiding zal geven in een aantal sectoren, bijvoorbeeld de welzijnssector. Het is niet omdat grote, kapitaalcrachtige firma's, die over veel personeel beschikken en zelf vervoer kunnen organiseren — omdat het hen voordeel opbrengt —, dat men aan een werkgever met 4, 10 of 15 werknemers dezelfde verplichting moet opleggen.

Daar ons land ten opzichte van de ons omringende landen reeds voorop loopt daar we over heel wat sociale voordelen beschikken, moet men niet overdrijven met het verlenen van nieuwe voordelen want wij moeten ook concurrentieel blijven. Voorzichtigheid is dus geboden. Ik pleit ervoor dat geen nieuwe, niet noodzakelijke lasten worden opgelegd. In de sectoren waar ploegenarbeid wordt verricht bestaan er tot nu toe geen grote problemen, tenzij voor enkele zeldzame gevallen. Voor die uitzonderingen kan men niet een heel segment van de industrie extra belasten.

Mijnheer de minister, gelieve mij te verontschuldigen dat ik niet zal blijven om uw antwoord te horen. Enkele van mijn collega's zullen het mij doorgeven. *(Applaus.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Stroobant.

De heer Stroobant. — Mijnheer de Voorzitter, deze begroting doet enkele vragen rijzen. Sommige ervan werden reeds besproken in de commissie, maar ik veroorloof me er nu toch op terug te komen.

Een eerste probleem waarvoor ik moeilijk een antwoord vind, betreft de vraag naar de specifieke bevoegdheid van de nationale en de regionale overheid in verband met het werkgelegenheidsbeleid. De terreinen moeten volgens mij worden afgebakend. Hierbij maak ik een onderscheid tussen, enerzijds het tewerkstellingsbeleid van de overheid voor haar eigen diensten en, anderzijds het werkgelegenheidsbeleid in de andere sectoren van het maatschappelijk leven.

Mijn vraag om verduidelijking betreft dit laatste aspect. Zij gaat uit van de bekommring te weten hoe het op dat vlak verder moet in het licht van een zoeken naar de functioneel beste en meest verantwoorde oplossing. Deze vraag komt bij mij op ingevolge de vaststelling dat de Europese Gemeenschap op het vlak van de werkgelegenheid steeds meer optreedt en zich duidelijk een eigen bevoegdheid toeëigent. Het gaat er nu om te weten welke bevoegdheid de nationale overheid ter zake heeft.

Kan de nationale overheid inzake het werkgelegenheidsbeleid enig initiatief nemen? Welk is de begrenzing van deze bevoegdheid? Hoe geschiedt de coördinatie tussen de gewestelijke niveaus, het nationale en het Europese niveau?

De wetgeving op de staatshervorming kent aan de Gewesten bevoegdheid toe met betrekking tot de arbeidsbemiddeling en het economisch beleid. De Gewesten hebben ook een bepaalde bevoegdheid inzake de wedertewerkstellingsprogramma's en de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Maar daarmee is niet alles gezegd inzake het werkgelegenheidsbeleid. Behoren de initiatieven die moeten leiden tot jobcreatie in de vorm van financiële of andere stimulansen, tot het regionaal economisch beleid? Of is dat een nationale bevoegdheid?

Welke overheid verzorgt de coördinatie van de overheidsinterventie wanneer een bedrijf exploitatie-eenheden heeft over heel België, verspreid over zowel Noord als Zuid?

Wie coördineert bijvoorbeeld de gesprekken over de diverse deelondernemingen van UCO en van Interbrew? Komt men tot de vreemde situatie dat inzake werkgelegenheid de Gewesten en de Europese Gemeenschapsinstellingen wel bevoegdheid hebben en dat de nationale tussenschakel ontbreekt?

De minister heeft in de commissie gewag gemaakt van de oprichting van een interministeriële conferentie. Ik wil in dit verband een suggestie doen. Ik had reeds de gelegenheid in de Senaat een voorstel te doen tot oprichting van een «tripartite» nationale conferentie voor de werkgelegenheid, waarvoor men een beroep moet doen op de sociale gesprekspartners. Deze «tripartite» nationale conferentie zou kunnen bestaan naast de interministeriële conferentie, die volgens mij een beperkte samenstelling heeft.

In een land met 400 000 werklozen is een blijvende bekommring over de tewerkstelling onontbeerlijk. Een ruim gesprek is vandaag dan ook aangewezen.

In een tweede vraag kom ik terug op het sociaal beleid van Europa. De discussie in de commissie vergeet verduidelijking. Ik zal het niet hebben over het Europees sociaal charter of het sociaal actieprogramma, maar ga wel in op de geest waarin het Europees sociaal beleid moet worden benaderd. Graag kreeg ik van de minister enige verduidelijking over de houding van België in verband met het zogenaamd subsidiariteitsbeginsel.

Onder de afwijzende druk van de Britse regering wordt de theorie ontwikkeld dat in eerste instantie de nationale lid-staten bevoegd zijn voor het sociaal beleid en dat de Europese Gemeenschap slechts subsidiair zal kunnen ingrijpen. Ik pleit niet voor een volledige uniformiteit van de sociale voorzieningen in alle lid-staten van de EG. Een nationale en ook regionale eigenheid moet immers bewaard blijven.

Hoever moet men hierin gaan? Moet de Gemeenschap slechts kunnen ingrijpen in geval van stilzwijgen van de nationale

overheid? Of kan de EG op bepaalde vlakken een gemeenschapsvisie ontwikkelen? Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan het Europees sociaal charter. Op economisch vlak wordt het subsidiariteitsbeginsel alleszins niet gehuldigd. Graag kreeg ik enige verduidelijking over de Belgische houding.

Mijn derde vraag betreft de verbetering van de bescherming van de leden van de ondernemingsraad en van de comités voor veiligheid en gezondheid. Tijdens de crisisperiode, die nog niet ten einde is, werd het probleem ook kwantitatief belangrijk. Men mag zeggen dat enkele honderden vakbondsafgevaardigden wegens hun syndicale activiteiten werden afgedankt. Men moet met mij toch aanvaarden dat de werking van de syndicale comités in de ondernemingen een essentieel onderdeel van de syndicale vrijheid is. Wie vindt dat deze vrijheid een peiler is van onze democratie en haar concrete inhoud wil geven, moet ervoor ijveren de nodige bescherming tegen afdanking te geven aan hen die dagelijks op de werkplaats hun job op de helling zetten.

Mijnheer de minister, wij weten dat u begrip roont voor deze bekommring die bij de werknemers leeft. De huidige wettelijke regeling vertoont echter heel wat leemten. Dat de Belgische wetgeving een grotere bescherming biedt dan die van de ons omringende landen is onjuist. Bovendien doet het argument niets ter zake. De enige passende bescherming die wij de werknemer kunnen bieden, is de waarborg dat hij zijn werkzaamheden en mandaat verder mag uitvoeren wanneer hij wederrechtelijk werd afgedankt. Wij dringen er dan ook op aan het initiatief, dat er reeds in mei van dit jaar had moeten komen, zo vlug mogelijk te nemen.

Mag ik ook vragen aandacht te hebben voor de afdanking om economische redenen, een niet-onbelangrijk probleem?

Het volgende punt dat ik wens aan te halen, betreft de golf van economische concentraties die ons land overspoelt, onder meer naar aanleiding van de Europese eenheidsmarkt. De concrete ervaring van werknemers ter zake is dat zij niet betrokken worden bij de fusiegesprekken; misschien omdat daarbij principiële discussies worden gevoerd en principiële beslissingen moeten worden getroffen. Zij worden echter zelfs laattijdig op de hoogte gebracht van de eindbeslissing. Door de EG worden weinig initiatieven inzake werknemersinspraak genomen. De idee van samenroeping van de Europese ondernemingsraad vindt in de EG-reglementering geen juridische basis. Toch zou deze raad een deel van het probleem kunnen opvangen.

Mag ik de minister van Tewerkstelling vragen steun te verlenen aan die bedrijven, op het Belgisch grondgebied gevestigd, die een Europese ondernemingsraad samenroepen? Het opstarten van een sensibiliseringscampagne bij deze internationale bedrijven zou alvast een stap in de goede richting zijn.

Een voorlaatste probleem heeft betrekking op het veiligheids- en gezondheidsbeleid in de ondernemingen, meer bepaald inzake de KMO's, en het interimpersoneel.

U hebt gezegd, mijnheer de minister, dat u op het vlak van de gezondheid van de werknemers een reeks initiatieven wenst te nemen. Mag ik hierbij uw aandacht vragen voor de bijzondere situatie waarin de KMO's en het interimpersoneel zich bevinden?

Uit wetenschappelijke studies, verricht door de universiteiten in opdracht van het departement, maar ook uit studies uitgaande van de betrokken milieus, blijkt dat het aantal ongevallen bij deze personeelsleden hoger ligt dan in de grote bedrijven en dan vooral bij het vast personeel. Dit is een objectieve vaststelling. Ik spreek niet over de verantwoordelijkheid.

De studies geven tevens een reeks oorzaken aan, zodat het mogelijk moet zijn hierop in te pikken.

Wil de minister de nodige maatregelen nemen om aan deze toestand tegemoet te komen? Is het niet wenselijk na te gaan of de wet op de comités voor veiligheid en gezondheid ook van toepassing kan zijn op de KMO's?

Tenslotte kom ik nogmaals terug op het voorstel om sociaal-economische grondrechten in de Belgische Grondwet op te

nemen. Ze kunnen misschien uit het geheel van de Belgische wetgeving worden gehaald.

Het antwoord dat de minister mij tijdens de commissiebesprekingen gaf, is niet overtuigend. Het feit dat sociaal-economische grondrechten een probleem van afdwingbaarheid doet rijzen mag ons niet beletten om ze in de Grondwet op te nemen.

Dat probleem is echter niet nieuw. Het kan, mits een passende formulering, worden opgelost. De Nederlandse Grondwet bevat trouwens sociaal-economische grondrechten.

Indien de Belgische grondwetgever in 1831 een dergelijke houding zou hebben aangenomen, dan had hij wellicht heel wat politieke rechten niet in de Grondwet ingeschreven. Nochtans hebben deze politieke grondrechten een heel nuttige sociale functie.

Mag ik nogmaals aandringen, mijnheer de minister, op een initiatief ter zake? Ik moet mij daarbij natuurlijk niet alleen tot u richten, maar ook tot de ministers van Sociale Voorzorg en van Volksgezondheid. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Harnie.

Mevrouw Harnie. — Mijnheer de Voorzitter, ik verontschuldigd mij ervoor dat ik niet aanwezig kon zijn bij de commissiebesprekingen.

Ik zal een drietal punten behandelen, ten eerste, de Europese Ministerraad, vooral dan het functioneren van de minister in die Raad, en de inbreng van de Belgische parlementsleden in de commissie voor Tewerkstelling en Arbeid; ten tweede zal ik een drietal punten aanhalen die rechtstreeks met de begroting te maken hebben, en, ten derde wil ik het hebben over de democratisering van de onderneming en de bescherming van de vakbondsafgevaardigden.

Agalev verheugt zich over de positieve maatregelen die de minister heeft genomen. Het invoeren van artikel 124 is een positieve maatregel, die echter veel te laat werd genomen. Ook uw strijd tegen de koppelbazen, mijnheer de minister, vinden wij positief.

Er zijn wellicht nog meer positieve zaken. Ik meen u echter vrijmoedig te mogen zeggen dat de huidige situatie ons voor enige problemen plaatst. U bent immers een zeer ijverige minister van Tewerkstelling en Arbeid. Onze parlementaire democratie functioneert evenwel vooral via ontwerpen, het politieke instrument bij uitstek op het ogenblik, en via «gesluitende volmachten» of verdoken volmachtenwetten, zoals programmawetten. Het Parlement, dus niet alleen de oppositie, speelt hierbij de rol van goed betaalde figuranten van de regering. Tot zover onze positieve beschouwingen, maar toch ook enkele bedenkingen.

Ik kom nu tot mijn eerste groot thema, de Europese Ministerraad van Sociale Zaken. De beslissingen van die Ministerraad zullen in de toekomst steeds meer gevolgen hebben voor de Belgische bevolking en meer bepaald voor de werknemers. Die gevolgen kunnen zowel positief als negatief zijn. Welke rol hebben het Belgische Parlement en vooral de leden van de commissie voor de Tewerkstelling en Arbeid in dit hele gebeuren? Wij hebben een minister van Tewerkstelling en Arbeid die deelneemt en aan de vergaderingen van de Europese Ministerraad van Sociale Zaken en aan de Belgische Ministerraad. Er is echter geen schakel met het Parlement en dat kunnen wij niet goedkeuren. Anders wordt onze democratie immers teruggebracht tot een gesloten cenakel.

Wij stellen voor dat de leden van de commissie voor de Tewerkstelling en Arbeid tijdens de agenda krijgen van de Europese Ministerraad van Sociale Zaken en op een of andere manier de kans krijgen adviezen te formuleren.

Ik wil het belang van de Europese Ministerraad van Sociale Zaken duidelijk maken aan de hand van het voorbeeld van het sociaal handvest. Het ontwerp van handvest over de fundamentele rechten van de werknemers, dat aan de top te Straatsburg wordt voorgelegd, komt niet overeen met het ontwerp dat door de Europese Commissie werd uitgewerkt. Het uiteindelijke

ontwerp is een compromis, waaraan de Europese Ministerraad van Sociale Zaken zijn fiat gaf in de hoop dat de Britse premier haar standpunt zou verzachten. Wij denken echter dat dit laatste niet zo makkelijk zal gaan. Het handvest is een zeer belangrijke principieelverklaring en de Europese Ministerraad speelde daarbij blijkbaar een ingrijpende rol. Daarom vinden wij dat het Parlement, en toch zeker de leden van de commissie voor de Tewerkstelling en Arbeid, ter zake adviezen moeten kunnen formuleren voor de minister die ons land op die raad vertegenwoordigt.

Wij willen ook graag weten welke inbreng ons land zal hebben in het Europees actieprogramma. U hebt daarover overleg gepleegd met de sociale gesprekspartners, mijnheer de minister, en dat vinden wij goed, maar wij hadden toch graag wat meer informatie.

In mijn tweede deel zal ik een drietal punten behandelen in verband met de begroting.

Het eerste punt betreft de beperking van de cumulatie van een werkloosheidsvergoeding met een loon. Het gaat hier over een bepaalde categorie van werknemers die een deeltijdse job aanvaarden om aan de werkloosheid te ontsnappen, die dus naast hun loon een aanvullende werkloosheidsvergoeding ontvangen.

Ongeveer 200 000 personen onder wie meer dan 160 000 vrouwen behoren tot die categorie. Er zijn misbruiken zowel van de kant van de werkgevers als van de kant van de werknemers.

In verband met de werkgevers moet er een verbeterde reglementering komen, een sluitende controle en een mogelijkheid tot het nemen van sancties. Dat is een lacune in het voorstel van de regering. Er is bijvoorbeeld een taxibedrijf dat werknemers aanwerft voor één uur, de werkwijze die in *le Triangle* in Brussel wordt gevolgd en nog zoveel andere voorbeelden.

Bij de werknemers — ik wil hierover niet spreken uit syndicale reflex — ligt het probleem ietwat anders. Ook daar bestaan misbruiken. Het verschil is echter dat er momenteel middelen voorhanden zijn om daartegen op te treden.

Een deeltijds werknemer die een aanvullende werkloosheidsvergoeding krijgt, moet een formulier invullen waarop hij uur na uur moet noteren wanneer hij heeft gewerkt. Dat is een verplichting en als hij het nalaat, kan hij worden gestraft. Op datzelfde formulier legt hij een verklaring af dat hij zich beschikbaar stelt voor een voltijdse baan.

Als de RVA hem oproept en hij weigert een voltijdse baan te aanvaarden, dan kan hij worden geschorst of worden uitgesloten. Het is bijgevolg onsociaal, maar ook onrechtvaardig bijkomende middelen te zoeken om nog scherper tegen de werknemer te kunnen optreden, want hij is nu al veel minder beschermd dan de werkgevers.

Wij weten, mijnheer de minister, dat het voor het personeel van sommige grote warenhuizen moeilijk wordt om aangesloten te blijven bij een vakbond en dat het aantal uren of een voltijdse baan hoe langer hoe meer moet worden afgekocht. Met uw voorstel zet men de werknemers in een zeer zwakke situatie. Waarom moeten er supplementaire sanctiemogelijkheden worden gezocht? Onzes inziens is dat echt niet nodig.

Het volgende punt waar wij ons helemaal van distantiëren, en dat ook door andere collega's werd besproken, is de vormingsplicht van bepaalde categorieën van werklozen. Mijnheer de minister, ik ga niet af op wat ik daarover in de kranten heb gelezen, ook niet op wat u in de commissie hebt verklaard, wel op wat u de voorbije weken tijdens de bespreking van de begroting in de Kamer van volksvertegenwoordigers hebt gezegd, en dat was zeer duidelijk.

Ik citeer dienaangaande enkele uitspraken: «Begin 1990 zal een vormingsplicht worden ingevoerd voor bepaalde categorieën werklozen. Daartoe zal de minister van Tewerkstelling en Arbeid overleg plegen met de ministers van de Gewesten en de Gemeenschappen alsmede met de sociale partners ten einde het bestaande aanbod van vormingsmogelijkheden te evalueren en desgevallend te verruimen.» Er komt dus een vormingsplicht over vijf weken. Ik weet niet wanneer dat ronde-tafelgesprek

zal plaatsvinden, maar indien nog moet worden nagegaan of het aanbod groot genoeg is, dan lijkt mij dat toch een onmogelijke opgave.

Een andere uitspraak die mij is opgevallen, luidt: «Het is het voorstel van de minister van Tewerkstelling en Arbeid dat de regering heeft overgenomen.» Het is dus duidelijk een initiatief van u. Uw voorstel kadert in een heroriëntering van uitgaven van tewerkstelling ten voordele van opleiding en herinschakeling van werklozen in het arbeidsproces. In principe kunnen wij daar achter staan, maar het gehele kader van uw voorstel voldoet ons niet.

Mijnheer de minister, ik heb geprobeerd de filosofie van uw voorstel te achterhalen. U zegt nogal uitdrukkelijk het normaal te vinden dat voor rechten ook plichten staan. Dat dit niet altijd zo evident is, zal ik u straks aantonen. U vindt dat een inspanning, een plicht die men vervult, beloond moet worden met een concreet uitzicht, een perspectief. Misschien ben ik onvoldoende geïnformeerd, maar de perspectieven die u biedt zijn vaag. Er is sprake van 30 000 stageplaatsen en van vrijstelling van stempelcontrole voor degenen die werk zoeken. Nogal goedkoop, vind ik! Waarom roept de RVA deze werklozen niet op om ze een aangepaste job te geven? Als ze op het aanbod niet ingaan, kan men nog altijd sancties nemen.

De heer Henrion, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Ik heb aandachtig naar de heer Sleenckx geluisterd tijdens het kamerdebat over de begroting alsmede naar de minister van Tewerkstelling. De heer Sleenckx zei *tout court* «geen vormingsplicht». Minister Van den Brande stelde dat de regeringspartijen — de SP hoort daarbij — daarmee akkoord gaan. In grote krantenkoppen lees ik «SP wil geen vormingsplicht». Maar de kleine tekst daaronder is veel genuanceerder want daar leest men dat dit afhankelijk is van een aantal elementen. Er is dus dubbelzinnigheid. Ik vraag me trouwens af wat de SP en de regeringspartijen die toch ook dicht aanleunen bij bepaalde werknemersorganisaties eigenlijk willen. Iedereen zou gebaat zijn met meer duidelijkheid.

Een stukje werkelijkheid ten aanzien van de risicogroepen die onder de vormingsplicht zullen vallen. In de groep van de werklozen zijn er 154 567 die alleen lager onderwijs hebben gevolgd onder wie 85 000 beneden de 40 jaar. 23 000 hebben lager secundair onderwijs gevolgd. In deze groepen zijn veel werklozen die nauwelijks kunnen lezen of schrijven.

Mijnheer de minister, als u het hebt over kansen dan vraag ik mij af welke kansen wij deze mensen kunnen geven. In Brussel zien we de aanvragen voor beroepsopleiding immers dalen. Er zijn nu open plaatsen. Voor hoog technologische vorming is er echter een overbezetting. Wij erkennen dat de schakelprojecten daar een belangrijke rol in spelen. De verantwoordelijken voor de schakelprojecten vrezen de vormingsplicht omdat zij zich niet uitgerust voelen om een dergelijke omvangrijke groep en problemen op te vangen.

Theoretisch kunnen uw plannen misschien kloppen, maar wie de situatie van de ongeschoolde werklozen goed kent, weet dat het niet kan. Als we geen echte kans kunnen geven, waarom dan spreken over een plicht?

Als u het voorbeeld aangeeft van de centra die met langdurige werklozen werken, dan antwoord ik u dat die tot nu toe altijd in zeer moeilijke omstandigheden hebben gewerkt. Mijnheer de minister, sta mij toe u een advies te geven. Praat met die mensen, want zij hebben vanuit de praktijk toch enige ervaring inzake vorming van ongeschoolden. Dit beginsel invoeren is voor ons onaanvaardbaar en wij distantiëren er ons van.

Over het laatste punt in verband met uw begroting, de sociale inspectie, kan ik mij uitdrukken in positieve zin. Vorig jaar hebt u uitdrukkelijk verklaard dat de sociale inspectiediensten, zowel kwalitatief als kwantitatief gezien, niet kunnen beantwoorden aan de vraag. U stelde eveneens een onderzoek in dit verband in het vooruitzicht. Graag kenden wij de resultaten van dit onderzoek.

Het verheugt ons dat u een ontwerp zal indienen om de werkingsbepalingen van de diverse inspectiediensten te harmoniseren en wij rekenen erop dat dit ontwerp zal kunnen worden geamendeerd. Kunt u ons hierover reeds enige uitleg verstrekken? Gaat het over de arbeidsinspectie, de sociale inspectie of komt ook de belastinginspectie er bij te pas?

Vervolgens wens ik de aandacht te vestigen op de bescherming van de vakbondsafgevaardigden. Er bestaat een interprofessioneel akkoord met de verbintenissen van de sociale partners en de regering. Er is het advies van de NAR dat niet alleen verdeeld, maar ook tegenstrijdig is. De minister heeft zijn verantwoordelijkheid op zich genomen en er is een voorontwerp. Wellicht wordt dit voorontwerp nu besproken door een ministercomité.

Ik vrees dat deze aangelegenheid, die reeds jaren aansleept, totaal is geblokkeerd. Het gaat hier niet om centen, maar om principes, om de essentie van de democratisering van de onderneming. Bovengenoemd voorontwerp is uiterst zwak en wij stellen ons niet tevreden met de reacties van sommige partijen die wensen dat daarin economische en technische redenen worden opgenomen. De toestand wordt daardoor teruggebracht naar die van vóór de jaren 1980.

Vóór 1980 handhaafde men het principe dat *délégués* slechts konden worden ontslagen bij sluiting van een onderneming of een afdeling in die onderneming, of als bepaalde categorieën van werknemers niet meer konden worden tewerkgesteld. Na 1980 heeft men daar haast alle vormen van herstructurering en de algemene afdanking aan toegevoegd. Al de deuren werden wijd geopend.

Nu verklaren een aantal partijen dat het voor hen noodzakelijk is dat ook economische en technische redenen worden opgenomen. Wij nemen een ander standpunt in. Wij willen de bedrijfswereld verder democratiseren en beperken ons tot arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden. Wij kunnen ook verder gaan, maar dan zou het haalbare in het gedrang worden gebracht. Wij streven in de toekomst ook een democratisering van het produktiesproces na.

Mijnheer de minister, wij stellen voor de politieke verantwoordelijkheid dienaangaande niet alleen te laten behoren tot de regering maar ook het Parlement hier inspraak te verlenen. Ik ben ervan overtuigd dat er een aantal goede voorstellen zijn ingediend. Het moet dus mogelijk zijn een compromis te vinden dat beter is dan uw voorontwerp.

Men kan zich afvragen waarom een ecologische partij hier zoveel belang aan hecht. Wij vinden dat in de eerste plaats belangrijk omdat het niet zomaar gaat om de bescherming van een aantal mensen, maar wel om de democratisering van het ondernemingsleven, arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden. Wij zijn van oordeel dat de werknemersraden waaronder de ondernemingsraad, het comité voor veiligheid en gezondheid en de syndicale delegatie een zeer belangrijke rol te vervullen hebben in dit democratiseringsproces.

De jongste tien jaar stellen wij vast dat vele vertegenwoordigers van de werknemers hun verantwoordelijkheid niet op zich hebben kunnen nemen omdat zij afhankelijk zijn van de willekeur en het gevaar lopen te worden afgedankt. De heer Stroobant sprak daarstraks van een honderdtal gevallen. Dat zijn statistische gegevens, maar in werkelijkheid gaat het om een duizendtal. De versoepeling van de arbeidstijd waarmede wij in de toekomst steeds meer rekening zullen moeten houden, maakt een syndicale werking en een goed functionerende sociale inspectie noodzakelijk.

In ons voorstel gaan wij ervan uit: ten eerste, dat de vertegenwoordigers van de werknemers in staat moeten worden gesteld hun opdracht te vervullen, wat een goedsluitende wetgeving ter zake veronderstelt, dit is niet het geval in het wetsontwerp; ten tweede, dat willekeur en weerwraak van de werkgever moet worden uitgesloten door een wettelijke regeling; ten derde, dat de vertegenwoordigers van de werknemers in de eerste plaats vertegenwoordigers zijn en in de tweede plaats werknemers; dit moet in de wetgeving duidelijk worden bepaald. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Van den Brande.

De heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank allereerst de rapporteur, de heer Deneir, voor zijn uitmuntend verslag en voor het feit dat hij daarin twee punten in het bijzonder onder de aandacht heeft gebracht. Tegelijk dank ik de leden van de commissie voor hun constructieve samenwerking.

Ik hecht een enorm belang aan de samenwerking tussen de regering en het Parlement omdat het de ruggegraat blijft van de politieke besluitvorming. Soms zal de regering zelf initiatieven moeten nemen wat overigens institutioneel werd bepaald.

Zo kunnen er in de sector Tewerkstelling en Arbeid beslissingen worden genomen via koninklijke of ministeriële besluiten. Ik herinner ter zake aan de opdeling in besluiten die een wettelijke grondslag moeten hebben in de formele en inhoudelijke betekenis van het woord, en in besluiten zoals de werkloosheidsreglementering waarvoor, ingevolge de wet van 1963, de uitvoerende macht uitdrukkelijk bevoegd is. Dit neemt niet weg dat wij moeten proberen een optimale communicatie tot stand te brengen. Ik verontschuldig mij dus nogmaals voor het misverstand van vanochtend in verband met het aanvangsuur van het debat. Ik heb trouwens ook reeds verwezen naar de bereidheid tot dialogeren in de commissie.

Ik zal het in mijn uiteenzetting hebben over het Europese gegeven, het sociale charter, en de strijd tegen de werkloosheid, daarmee samenhangend het project van de vormingsplicht. Zo zal ik trouwens meteen antwoord geven op de uiteenzettingen van de heren Valkeniers en Stroobant en mevrouw Harnie.

Wat het Europese gegeven betreft, wil ik duidelijk stellen dat de Belgische regering, naast een monetair en economisch deel, ook een sociaal deel nodig acht voor de integratie van de Europese Gemeenschap. Zelf heb ik reeds de nodige contacten gehad met collega's om een «stroming» tot stand te brengen in de Europese Raad van ministers van Arbeid en Sociale Aangelegenheden.

Wij zijn dus, net zoals u, zeer ontgoocheld wanneer wij zien dat er inzake het realiseren van een sociaal charter nog geen concreet actieprogramma bestaat. Wij zitten hier dus op dezelfde golfhoogte. Het Europees besluitvormingsproces verloopt vaag en traag. Er knarst iets in het sociaal kaderwerk, waarvan de oorzaak vaak aan Britse zijde moet worden gezocht. Hoewel er ook in de zogenoemde «perifere Europese landen», zoals Portugal, Griekenland en zelfs in mindere mate Spanje obstakels zijn omdat er redelijke en behoorlijke minimum basisrechten moeten komen voor alle Europese burgers. Bij herhaling hebben wij hiervoor in de voorbije maanden actie gevoerd.

Op de jongste Europese Raad van ministers — traditiegetrouw voert de minister van Tewerkstelling en Arbeid de onderhandelingen namens de Belgische regering — hebben wij vrede moeten nemen met een eindnota van het Frans voorzitterschap. Er werd gepoogd om de Britse, de Portugese en de Griekse afgevaardigden bij de eerstvolgende vergadering, op 30 november, en vóór de Europese Top te Straatsburg te betrekken.

De uiteenzettingen van de leden van de Senaat verheugen mij omdat ik vaststel dat wij hetzelfde wensen te bereiken.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om mede te delen dat het mij stoort dat sommige kringen het sociale Europa als een abstract gegeven beschouwen. Ik zal één voorbeeld geven. Wat is er abstract aan een Britse firma die Portugese arbeiders in dienst zal nemen om werken uit te voeren in Antwerpen of Luik terwijl het Portugese gezin in West-Duitsland woont?

Dit voorbeeld toont aan dat het sociale Europa een concreet gegeven is. Inzake menselijke waardigheid is er geen verschil tussen een Friese vrouw en een Siciliaanse vrouw. Er zijn uiteraard verschillen die samenhangen met de culturele traditie en de eigenheid van een volk, maar er mag geen verschil zijn voor de minimum basisrechten.

Maakt men bijvoorbeeld een vergelijking met de Verenigde Staten en spreekt men naar analogie over het *Europe of Scale* men ik, met respect voor ieders sociaal systeem, dat het niet volstaat een grote economische markt op te bouwen zonder

enerzijds, sociale basisrechten en anderzijds, een concreet actieprogramma.

Vanochtend vergaderde ik nog vóór deze openbare vergadering met het ministerieel comité voor Buitenlandse Aangelegenheden. Wij bereidden er de Europese Top in Straatsburg voor en de Ministerraad over het sociaal handvest en het actieprogramma. Hierover zal volgende week in de commissie van de Kamer, en eventueel later in de commissie van de Senaat, een debat plaatsvinden. Er zal worden nagegaan welke de Belgische houding zal zijn ten opzichte van het economisch en monetair Europa en het sociaal onderdeel.

In de Kamer zal op 30 november een toelichting worden verstrekt door de Eerste minister, die de geattitreeerde vertegenwoordiger is van België op de bijeenkomsten van de staats- en regeringleiders.

De heer Stroobant heeft gevraagd welke onze houding is in verband met het subsidiariteitsbeginsel. Ons uitgangspunt is steeds dat Europese voortgang moet worden gemaakt door middel van een goed samenspel tussen de Raad van ministers, de Commissie en het Europees Parlement.

Het Europees gegeven is niet louter subsidiair. Wanneer wij realistisch zijn, moeten we inzien dat het onmogelijk is om op korte termijn een identiek sociaal-zekerheidssysteem voor de hele gemeenschap uit te werken. We moeten echter de vaste wil hebben om binnen een redelijke tijdsspanne tot een harmonisatie te komen. Wij moeten akkoord gaan over sociale basisrechten en over een concreet actieprogramma, dat moet resulteren in een juridisch bindend instrumentarium dat met richtlijnen en andere Europese juridische instrumenten een effectieve afdwingbaarheid in elke lid-staat mogelijk maakt.

Dit naar-mekaar-toegroei is uiteraard niet meteen mogelijk. Wij moeten wel proberen een concrete kalender vast te leggen. Het heeft geen zin de hele integratie tot stand te brengen en daarna pas de situatie te bekijken.

Het is goed dat mevrouw Papandreou, de bevoegde Europese commissaris, niet enkel een concreet programma voorstelt, maar ook verklaard heeft dat binnen 18 maanden 15 Europese richtlijnen op sociaal vlak moeten worden goedgekeurd en dat er een aantal aanbevelingen in verband met minimumrechten moeten worden gedaan. Wij zijn niet gekant tegen het sociaal charter, dat zal besproken worden op de top in Straatsburg op 8 en 9 december. Het is een belangrijke emanatie van onze politieke wil, maar het is onvoldoende. Voor mij is een concreet actieprogramma belangrijker.

Mevrouw Harnie heeft vragen gesteld over de rol en de mogelijkheden van het Parlement in dit alles. Ik heb de voorzitters van de kamer- en de senaatscommissie gesuggereerd om een procedure af te spreken waarbij wij op geregelde tijdstippen samenkomen. Ik wens niets liever dan in deze en andere aangelegenheden te kunnen steunen op de unanimiteit van oppositie en meerderheid, om na informatie en evaluatie prioriteiten te bepalen voor een volgend overleg op Europese raden. Het Parlement heeft met andere woorden heel duidelijk een plaats, niet in de formele betekenis van het woord, maar wel inhoudelijk gezien. Het Parlement kan bijdragen tot een gezamenlijke invulling van het sociaal Europa.

In alle uiteenzettingen kwam de strijd tegen de werkloosheid aan bod. Bij herhaling heb ik gezegd dat de hoofdprioriteit van de regering het terugdringen van het begrotingstekort en van de werkloosheid blijft. Ik heb reeds vaak de gelegenheid gehad om mijn prioriteiten ter zake uiteen te zetten. Mijnheer Stroobant, ons land is technisch-institutioneel gezien rijk. Ik zeg rijk, want het is een goede zaak dat men probeert maximaal rekening te houden met de behoeften van de mensen in het Noorden en het Zuiden van het land. In andere landen is dat overigens federaal georganiseerd. Het is goed dat elk landsdeel de geëigende instrumenten daartoe heeft.

Daarbuiten heeft men dan het Europees geheel. Welke ruimte heeft de nationale regering en het nationale Parlement dan nog om oriënterend op te treden? Die ruimte is nog heel belangrijk. De tewerkstellingsprogramma's behoren uiteraard essentieel tot

de bevoegdheid van de Gewesten, maar op het vlak van werkgelegenheidsbeleid heeft de nationale regering nog heel wat mogelijkheden en wij proberen die dan ook waar te maken. Ik denk hierbij aan het hele juridisch instrumentarium.

Een van de voorbeelden is de deeltijdse arbeid, een belangrijke factor voor de werkgelegenheidsgroei. Een goed economisch klimaat echter is de enige, belangrijke, duurzame basis voor de werkgelegenheidsgroei. De begroting van de RVA — die, met uitzondering van het brugpensioen en een aantal andere posten, rechtstreeks 121 miljard bedraagt — stelt middelen ter beschikking van de grote groep structureel langdurige werklozen. Loopbaanonderbreking, stages en dergelijke moeten behouden blijven.

Na de staatshervormingen van 1980 en 1988, hebben wij er alle belang bij om in synergie met de Gewesten en de Gemeenschappen het probleem van de werkloosheid op te lossen.

Ik hecht veel belang aan de interministeriële conferentie van Teverstelt. Deze conferentie, waarvan ik voorzitter ben, is samengesteld uit gewest- en gemeenschapsministers die met deze brede problematiek te maken hebben. De interministeriële conferentie heeft reeds driemaal vergaderd. Ik heb voorgesteld om rond bepaalde thema's werkgroepen op te richten om aan de behoeften van de werklozen maximaal tegemoet te komen.

Met veel overtuiging, mevrouw Harnie, heb ik de regering voorgesteld om een vormingsplan te ontwikkelen. De vormingsplicht is een effectief element in dit plan. Er wordt 121 miljard ter beschikking gesteld om werklozen een minimumuitkering te geven. Dat is de basis van het vormingsplan.

Tegen degenen die zich niet willen bijscholen of herkwalificeren kunnen sancties worden genomen, want zij zullen immers door hun gedrag bewijzen dat zij niet langer beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Het vormingsaanbod moet echter worden verbreed en door de Gemeenschappen, de nationale overheid en de sociale partners worden gecoördineerd. Het is de verantwoordelijkheid van de werkgevers om daarop in te spelen. Een reëel en geloofwaardig vormingsaanbod kan, wanneer er een jobperspectief is — de stages zullen hierbij een grote rol spelen —, op termijn het werkloosheidsprobleem oplossen. Wij verwachten veel van dit initiatief en durven beweren dat in dit geval één en één meer dan twee zal zijn.

In ons stelsel van werkloosheidsvergoedingen zou de notie «verzekering» voor personen die hun werk hebben verloren en wachten op een ander werk, helemaal worden uitgehold, indien op deze kansen niet wordt ingegaan.

Mijn voorstel is niet de uitdrukking van een negatieve benadering. Wij willen, integendeel, alle mogelijkheden zo positief mogelijk aanwenden. Ik pleit voor het behoud van de middelen waarover wij thans beschikken, maar vind wel dat die actiever moeten worden gebruikt. Mijn voorstel is een oproep aan degenen die tot nu toe verstoken waren van kansen om zich effectief in te schakelen in het arbeidsproces.

Ik ben zeer onder de indruk gekomen van gesprekken met Franse deskundigen die een enquête hadden gedaan over 130 000 mensen in Frankrijk. Uit die enquête bleek dat niet altijd de hoge kwalificatie van het omscholingsproject doorslaggevend is, al moet de vorming natuurlijk zo goed mogelijk worden gegeven.

Eén vijfde van de ondervraagden is er echter na de herscholing in geslaagd opnieuw een job te vinden, in de eerste plaats omdat hun motivatie om werk te vinden gestegen was. Door die opleiding waren zij tot het inzicht gekomen dat zij zich weer wilden inschakelen in de maatschappij. Wanneer één op vijf van die werklozen ertoe kan worden gemotiveerd zijn situatie weer in handen te nemen, dan vind ik dat het de moeite loont hiertoe een stimulans te geven.

De heer Swaelen treedt opnieuw als voorzitter op

Tot zover mijn antwoord op al de vragen over dit plan. Het laatste woord is echter nog niet gezegd over de uitvoering ervan. Dit plan moet worden uitgevoerd in goede samenwerking met de Gewesten en de Gemeenschappen. Ik heb gedurende drie weken intensieve «bilaterale» contacten gehad met de ter zake

bevoegde personen in de Gemeenschappen en de Gewesten. Ik heb dit plan ook in twee rondes doorgenomen met alle sociale partners.

Op 11 december zal er dan een eerste ronde-tafelconferentie plaatshebben, waarop alle overheden en betrokkenen uit de werknemers- en werkgeversorganisaties en uit allerlei organisaties die te maken hebben met werk, economie en sociaal welzijn, aanwezig zullen zijn. Op die ronde-tafelconferentie zullen grote lijnen worden uitgewerkt en eventueel een aantal werkgroepen worden opgericht. In januari zal dan het plan in een bijna definitieve vorm worden gegoten. Het plan zou dan tegen februari of maart van volgend jaar operationeel moeten worden.

De regering heeft positief gereageerd op mijn voorstel en het overgenomen. Hiervoor werd echter geen besparing opgelegd voor de post «vormingsplicht» op de begroting. Indien wij dit project een eerlijke kans willen geven, mag dat niet met het doel zijn te besparen. Het is niet mijn bedoeling op deze wijze de tekorten op de begroting van de RVA en op de Algemene Uitgavenbegroting te verminderen. De enige bedoeling van mijn plan is mensen weer actief in te schakelen in de maatschappij en zelfvertrouwen te geven.

De heer Valkeniers heeft zich verontschuldigd omdat hij hier niet aanwezig kan zijn tijdens mijn antwoord. Hij heeft vragen gesteld over de deeltijdse arbeid.

De misbruiken die hij heeft aangehaald zullen verder worden besproken bij het debat over de programmawet. Binnen de regering werd afgesproken te proberen bij deze groep van 197 000 personen besparingen te realiseren, want daar bestaan inderdaad misbruiken. Het beteugelen ervan moet echter gebeuren onder redelijke voorwaarden. Wij moeten allereerst nagaan in welke mate de werkelijk gepresteerde arbeid overeenstemt met wat in het contract is bepaald en met wat aan de sociale zekerheid wordt aangegeven. Dat is een van de punten die onder titel II, hoofdstukken 4 tot 6 in de programmawet werden opgenomen.

In de programmawet werd tevens de mogelijkheid opgenomen dat een voltijdse betrekking die in een bedrijf wordt aangeboden ingevolge normale economische gegevens bij voorrang moet worden verleend aan deeltijdse werknemers van het bedrijf.

De heer Valkeniers heeft ook een vraag gesteld in verband met de gesubsidieerde contractuelen. In de programmawet van 30 december 1988 werd daarvoor een wettelijk kader gecreëerd. Zolang de verscheidene Gewesten geen eigen decreet hebben goedgekeurd om hun programma's in verband met gesubsidieerde contractuelen te regelen, blijft de wettelijke basis van de programmawet van 30 december 1988 van toepassing.

In verband met de gesubsidieerde contractuelen in de gemeenten ligt er ook een verantwoordelijkheid bij ons departement, namelijk het bepalen van het aantal in dienst te nemen stagiairs. Dat geldt ook voor de privé-sector.

Voor werklozen die aan het werk kunnen via tewerkstellingsprogramma's wordt er via de financieringswet een premie toegekend. Daarvoor is bijna 13 miljard in mijn begroting ingeschreven. Die premie wordt elk jaar bij koninklijk besluit vastgelegd en bedraagt momenteel 203 000 frank. Voor de «hoge premie» van 400 000 frank werd door de nationale overheid een trekkingsrecht gegeven en kunnen de kredieten naar de gewestbegrotingen worden overgeheveld.

Wij konden in de commissie uitvoerig van gedachten wisselen over het voorstel van wet over ploegenarbeid. Als een voorstel in één Kamer is aangenomen, wordt het een ontwerp, en dan is het ook normaal dat de regering ter zake haar standpunt bekend maakt. De gevolgde procedure was uitstekend. In de commissie was er een consensus om na te gaan of de huidige systemen van ploegenarbeid geen uitwassen vertonen, vooral menselijk gezien. Men kan zich bijvoorbeeld afvragen of iemand die tien jaar in de nachtploeg heeft gewerkt niet bij voorrang naar de dagploeg mag overstappen. Wij moeten verder ruimte geven aan een ordentelijke flexibiliteit.

Ingevolge de economische evolutie kan men in een aantal sectoren niet zonder ploegenarbeid. Het zou economisch en sociaal onverstandig zijn verworvenheden van de jongste jaren af te schaffen.

Zowel de heer Stroobant als mevrouw Harnie hebben vragen gesteld over de bescherming van de werknemers. Ik heb mijn huiswerk ter zake afgemaakt. Het is geen kladwerk — dat wil ik benadrukken — maar misschien moet het nog in het net worden overgeschreven en dat gebeurt nu in de werkgroep die de regering daarvoor heeft opgericht.

Mevrouw Harnie, het is niet mijn bedoeling dit ontwerp te laten rusten. Sedert ik het voorontwerp heb ingediend, werd reeds in vier lange werkvergaderingen gewerkt aan het definitief ontwerp. Ik heb gepoogd op een evenwichtige en eerlijke manier de wettelijke rechten die de basis vormen van onze ondernemingsdemocratie te verzoenen met de normale regels van het burgerlijk en arbeidsrecht. De reacties hierop hebben mij niet verbaasd. Ik kende ongeveer de houding van de patroons en de werknemers. De reactie vanuit één bepaalde hoek heeft mij wel verwonderd. Sommigen kunnen het nogal moeilijk aanvaarden dat een rechter uitspraak doet over een tegengesteld belang als de procedure nog loopt. Deze stelling kan ik niet bijvallen omdat er volgens mij in een rechtstaat waarin tegengestelde opvattingen kunnen bestaan maar één plaats is waar die tegenstellingen kunnen worden verzoend of tot een duidelijke uitspraak kunnen leiden, namelijk in de rechtbank. Essentiële punten als dit moeten in het ontwerp blijven staan.

Wat de economische concentratie en de laattijdige informatie betreft hebben wij alle belang bij een sociale dialoog over de grenzen heen. Het sociale Europa zal niet alleen een Europa van afdwingbare regelingen zijn, vanuit diverse hoeken aangebracht. Ook België, met zijn lange sociale traditie, kan zeker iets bijbrengen.

In landen van Centraal-Europa, waar het democratiseringsproces op gang komt, bestaat bijzonder veel interesse voor het Belgisch sociaal model. Daarom heeft de Poolse regering mij uitgenodigd voor een gesprek over de manier waarop wij de ontwikkelingen in de Centraaleuropese landen een ruggesteun kunnen bieden vanuit onze lange traditie van sociaal overleg.

Het is u bekend dat ik veel aandacht besteed aan het veiligheids- en gezondheidsbeleid, maar we moeten redelijk blijven. Ook in de kleine en middelgrote ondernemingen moeten de nodige inspanningen worden gedaan. Daarvoor zijn geëigende formules mogelijk.

In verband met de sociaal-economische grondrechten heb ik in de commissie reeds gezegd dat ik geen tegenstander ben van het opnemen in de Grondwet van een aantal preciseringen, of nieuw geformuleerde rechten in het sociaal-economisch leven. Hierbij zullen wij echter vaak worden geconfronteerd met problemen van afdwingbaarheid. Ik laat in het midden of dit ons ervan moet weerhouden om initiatieven te nemen.

Mevrouw Harnie, wij proberen voor het vijftien jaar oude dossier van de sociale inspectie een bescheiden, maar kordate oplossing te vinden. Volgende maatregelen werden genomen: Op 27 juli 1989 werd machtiging verleend om dertig inspecteurs extra aan te werven en vervolgens werd in de programmawet een apart hoofdstuk ingeschreven voor een betere coördinatie en een versteviging van de inspectiediensten. Eén van de grote problemen is dat men vaststellingen niet van de ene naar de andere inspectie kan doorgeven. Minister Busquin zal zeker beamen dat wij nu beschikken over een juridische basis om zulks te doen.

Ik wens toch van de gelegenheid gebruik te maken om u te zeggen welk moeilijk en degelijk werk door de ambtenaren van deze inspectiediensten wordt verricht, vaak in moeilijke omstandigheden. In de strijd tegen de koppelbazen bijvoorbeeld moest vaak een grote dosis niet alleen psychische maar ook fysieke moed aan de dag worden gelegd. Deze ambtenaren

proberen hun taak goed uit te voeren en het is onze plicht te zorgen voor een betere coördinatie.

Sommigen beweren dat er één grote sociale inspectie, voor alle domeinen, moet komen. Daarmee moeten wij erg voorzichtig zijn want wij moeten ervoor zorgen de deskundigheid en de specialisatie voor een aantal materies zoals veiligheid, gezondheid en arbeidsinspectie met doorzichtigheid te combineren. (Applaus.)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, je déclare close la discussion générale relative à la section Emploi et Travail.

Daar niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene beraadslaging over de afdeling Tewerkstelling en Arbeid voor gesloten.

Nous abordons la discussion générale des sections Prévoyance sociale, Santé publique et Environnement.

Wij vatten de algemene beraadslaging aan over de afdelingen Sociale Voorzorg, Volksgezondheid en Leefmilieu.

La parole est à Mme Truffaut, rapporteur.

Mme Truffaut, rapporteur. — Monsieur le Président, les budgets de la Prévoyance sociale, de la Santé publique et de l'Environnement ayant une répercussion tellement importante sur la vie quotidienne de la population, il m'est apparu essentiel de rapporter systématiquement l'ensemble des travaux de la commission. Les parlementaires sont, en effet, des relais obligés entre la population et l'Exécutif.

J'ai tenté non seulement de répercuter les travaux de la commission, mais aussi de faire un rapport factuel qui reflète l'évolution des départements à l'heure actuelle. Il obéit à la même logique qu'à celle qui a prévalu lors des travaux en commission et se subdivise donc en trois parties: la première, les Affaires sociales et la politique hospitalière, intéresse directement le ministre Busquin; la seconde, la Santé publique, et la troisième, l'Environnement et l'Emancipation sociale, concernent les secrétaires d'Etat respectifs.

Je traiterai d'abord des Affaires sociales et de la politique hospitalière.

Le ministre a rappelé les objectifs de la politique des Affaires sociales et de la politique hospitalière: équilibrer le système de sécurité sociale afin d'assurer l'équité et la justice sociale et développer les solidarités et la responsabilité des partenaires à tous les niveaux.

Le gouvernement est animé de la volonté de réaménager la sécurité sociale, mais il faut tenir compte de la réduction de la part de l'Etat dans le financement du système. Il serait indiqué de constituer des réserves démographiques dans les régimes de soins de santé et de pensions. Mais, compte tenu de l'endettement de l'Etat, on sait que le gouvernement a accordé une priorité à la réduction du solde net à financer.

Le régime de la sécurité sociale est en équilibre depuis 1988 grâce à l'augmentation des recettes, d'une part, et à d'importants transferts en provenance de divers secteurs vers celui des soins de santé, d'autre part. En dehors de l'assurance maladie et des pensions, dans le régime des travailleurs salariés, tous les secteurs de l'assurance sociale connaissent une situation favorable.

Le secteur des soins de santé reste préoccupant. En tout état de cause, le financement futur de la sécurité sociale constitue un problème-clé.

Le ministre a caractérisé sa politique par trois concepts: organique, éthique, dynamique.

Les interventions en commission peuvent se répartir entre ces trois grandes catégories que j'ai reprises pour ordonnancer les sujets abordés.

L'approche organique du budget concerne les structures, le fonctionnement, la recherche d'économies par une maîtrise des dépenses et par une action sur les recettes. On peut décomposer, comme suit, les sujets abordés :

1. L'harmonisation et la simplification des procédures reposent sur l'informatisation appelée à jouer un rôle essentiel. Le projet de loi de Banque-carrefour y répond tout en apportant toutes les garanties de protection de la vie privée.

2. L'effort d'amélioration des recettes porte actuellement sur la perception effective des cotisations sociales par les moyens mis en place contre les pratiques illicites des pourvoyeurs de main-d'œuvre qui existent dans plusieurs secteurs économiques. Le renforcement du rôle de l'inspection sociale et la coordination avec les services du ministre de la Justice sont donc encouragés.

3. Dans le chapitre d'une maîtrise des dépenses, les initiatives prises en biologie clinique ont retenu l'attention. Le ministre a rappelé le montant de huit milliards économisés. Le montant des enveloppes de biologie clinique est examiné par le comité technique médical de l'INAMI. La biologie clinique hospitalière et la biologie clinique ambulatoire ont été comparées. L'exigence portant sur la qualité attendue de cette dernière, qui suscite certaines critiques, est garantie par l'obligation de l'agrément. Par rapport aux hôpitaux, contraints au forfait, les laboratoires devront rembourser tout dépassement éventuel des enveloppes. La loi-programme visant à réglementer la biologie clinique a été amputée d'une de ses dispositions par le Conseil d'Etat, mais cela n'entrave pas les autres et celles-ci permettent d'engager la lutte contre la surconsommation. Depuis hier, nous savons que ces dispositions de la loi d'arbitrage étaient en quelque sorte prémonitoires puisque ce dossier est actuellement au centre de l'actualité.

4. Dans le cadre d'un budget des dépenses, il était inévitable que le secteur hospitalier retienne longuement l'attention. La problématique du statut du médecin hospitalier et de ses honoraires a été abordée. La législation impose aux pouvoirs organisateurs une perception centrale et permet la question des honoraires par les médecins groupés en ASBL. Pour contenir les abus, les pouvoirs publics ont à leur disposition, sur le plan communautaire, le retrait de l'agrément et, sur le plan national, la comptabilité hospitalière. Certains membres se sont interrogés sur la transparence de celle-ci. Les hôpitaux ne sont pas contraints par la loi à la publication de leurs comptes, mais ils sont tenus de les soumettre annuellement, avec le rapport du réviseur d'entreprise, au département de la Santé publique.

5. En ce qui concerne le dossier du personnel hospitalier et paramédical, les cinq milliards affectés à la revalorisation doivent s'apprécier par rapport à des moyens budgétaires limités. L'accord conclu prévoit 1 200 recrutements dans le secteur privé, 800 dans le public. Plus largement, on a évoqué la délivrance des diplômes, à redéfinir dans le cadre de la communautarisation, le recrutement et les études, l'éventualité d'un conseil du personnel hospitalier — à créer — et la détermination de ses liens avec le conseil d'entreprise.

6. Un membre a souhaité la promotion sociale du personnel des hôpitaux publics en même temps que la promotion en général de ce secteur.

7. Un commissaire a soulevé le problème de la reconnaissance des professions médicales et paramédicales en ce qui concerne le remboursement des prestations. Il relève que l'existence de deux filières pour l'agrément — celle de la Santé publique et celle de la Prévoyance sociale — entraîne des différences dans la qualité des services et favorise la surconsommation.

Dans le chapitre organique, les observations des membres de la commission, loin d'être inspirées par une approche étroitement comptable, ont exprimé des exigences de qualité et se sont identifiées à la défense d'une protection sociale accrue en faveur des groupes défavorisés. Ont donc été encouragées les majorations de 2 p.c. en faveur des groupes les plus faibles ainsi que l'intention d'améliorer le régime des accidents de travail.

Je crois pouvoir inclure dans le chapitre organique les commentaires et les questions ayant trait à l'adaptation de la sécurité

sociale au cadre européen et à une mise en perspective vers la charte sociale. La matière se rapportant à la fédéralisation de la sécurité sociale est aussi, me semble-t-il, organique.

En ce qui concerne la fédéralisation, des commissaires ont fait état de coûts supérieurs en Wallonie. Ils demandent une analyse des raisons de la différence. Le ministre a évoqué la complexité des mécanismes structurels, par exemple les effets sur la population en Wallonie des bassins industriels vieillissants ou, encore, la corrélation entre le chômage et la morbidité. Il met en garde contre les explications simplistes qui compromettent la solidarité et s'en tient à la déclaration gouvernementale qui maintient la sécurité sociale sur le plan national.

J'en viens à l'approche dynamique de la sécurité sociale. Elle introduit dans le système plus qu'une défense de l'acquis : les valeurs d'une société en mutation.

A partir de 1990, les initiatives de cette nature se rapporteront à la création d'un système d'assurance maternité et à la refonte des allocations familiales. Elles ont spécialement retenu l'attention des membres féminins de la commission, très sensibles à ce genre de mesures.

De la refonte des allocations familiales, on peut attendre une extension de l'accès aux prestations et une continuité des paiements lorsque le bénéficiaire change de statut.

L'assurance maternité rend l'ensemble des employeurs solidaires devant la charge que représente l'obligation de payer le salaire garanti en cas de grossesse ou d'accouchement.

Ces deux mesures, complétées par le remboursement à 25 p.c. de la pilule contraceptive et par l'alimentation, encore en 1990, du Fonds des équipements collectifs, forment, en fait, le socle d'une politique de prévention de l'avortement, que tous les partis ont appelée de leurs vœux lors du débat sur la dépénalisation.

Dans le domaine de la sécurité sociale, l'approche éthique s'identifie à une approche prospective du développement de la médecine et des sciences annexes, dans le but de maintenir la personne humaine au centre de l'intérêt.

Le Conseil éthique multidisciplinaire a retenu l'attention des membres. Il aura à définir les grands axes de la politique de la santé.

Un conseil bio-éthique fonctionne déjà avec d'autres finalités, depuis 1988, au sein du Conseil supérieur de l'hygiène.

J'en arrive au département de M. Delizée, secrétaire d'Etat à la Santé publique et à la Politique des Handicapés.

Dans son exposé relatif à la politique des handicapés, le secrétaire d'Etat a précisé que le budget prévoit un crédit de 26 623 milliards pour le paiement des handicapés, soit une augmentation de 2,4 p.c. par rapport à l'année dernière.

Le secrétaire d'Etat a rappelé que l'année 1989 avait donné lieu à une opération de rattrapage. Ceci avait accru le nombre des ayants droit et nécessité une augmentation des budgets de 4,3 milliards, soit 19,8 p.c.

Cette opération avait eu pour résultat d'accélérer significativement la durée de traitement des dossiers.

Deuxième réalisation : l'application de la loi du 27 février 1987 aux handicapés âgés, en vue de simplifier et d'uniformiser l'octroi de l'allocation avant et après l'âge de soixante-cinq ans.

La réforme prévue vise également à dépenser plus efficacement des crédits destinés à la politique des handicapés, tenant compte qu'il importe de ne pas faire supporter totalement par le régime des handicapés des handicaps survenus après l'âge de la retraite et qui sont le résultat d'un processus de vieillissement.

Dans le cadre de cette réforme, des mesures seront prises en faveur des handicapés non âgés.

Une troisième réalisation consiste à poursuivre les initiatives en faveur des minima d'existence. En janvier 1990, les montants de base seront de nouveau augmentés de 2 p.c., soit une dépense complémentaire de 300 millions.

Enfin, un effort particulier sera fait en 1990 pour simplifier les procédures administratives d'octroi aux handicapés des avantages sociaux et fiscaux.

J'évoque maintenant les différents points développés en commission, et tout d'abord la résorption du retard de paiement des allocations de handicapés et les crédits disponibles.

Des commissaires ont souligné les progrès importants réalisés par le secrétariat d'Etat qui a réduit la durée moyenne de traitement d'un dossier à dix mois, alors qu'il était auparavant de quinze à dix-huit mois.

Ce résultat a pu être obtenu par l'engagement de personnel et par une reconversion du système informatique. Le gouvernement met tout en œuvre pour dégager des crédits qui restent insuffisants.

Autre question : la régionalisation du secteur. La loi de financement a réparti 80 p.c. au Fonds de classement des handicapés, communautarisé, et 20 p.c. à l'INAMI. Les difficultés qui subsistent sont examinées par un groupe de travail technique.

En ce qui concerne l'Institut d'hygiène et d'épidémiologie, dans la mesure où les crédits ont été partiellement transférés vers les Communautés et les Régions, il a été nécessaire de mettre en place un comité de gestion composé de représentants des autorités politiques nationales, communautaires et régionales.

L'Institut d'expertise vétérinaire a fait l'objet de nombreuses questions. Il est en voie de réorganisation et se trouvera renforcé dans ses missions par une série de mesures qui portent sur le recrutement et le statut du personnel, les services d'inspection et de contrôle, la collaboration avec le département de l'Agriculture.

Pour terminer, je me bornerai à énumérer les autres domaines de la Santé qui ont été abordés et à renvoyer au rapport écrit pour plus de développement de ces sujets : la transplantation et les dons d'organes, la lutte contre le tabagisme et la surconsommation de médicaments, les résidus et emplois d'additifs dans les denrées alimentaires, l'aide médicale urgente, les produits toxiques de traitement du bois, l'enregistrement et le contrôle des médicaments, la recherche dans le domaine des rhumatismes, le service de santé administratif.

J'aborde maintenant la matière relative au secrétariat d'Etat à l'Environnement et à l'émancipation sociale, qui comporte les trois postes suivants : l'environnement, la lutte contre la pauvreté et l'émancipation sociale.

Le secrétaire d'Etat a souligné l'étroitesse des moyens de son département tant en finances qu'en personnel.

Je reprends ici les trois grandes divisions du département en y fusionnant les questions et les observations des membres de la commission.

Le secteur de l'Environnement s'oriente de plus en plus vers le contexte international et, sur le plan national, il connaît un renforcement de la coordination avec la constitution du Conseil interministériel de l'environnement.

La Belgique peut jouer un rôle dans les forums internationaux où se débattent les grands problèmes de l'environnement, tels que l'effet de serre et le transport des déchets.

Il faut tenir compte également du nombre élevé des directives européennes : 180. La responsabilité d'exécution devant la CEE en incombe au pouvoir national, mais elles ne sont légalisées qu'après leur mise en œuvre dans les trois Régions.

D'autres matières ont été abordées dans le secteur de l'Environnement. En ce qui concerne l'application de la législation Seveso, la délimitation des zones à risques nécessitera encore des études. Ces zones ont été fixées provisoirement de manière pragmatique.

Le contrôle des installations nucléaires a préoccupé des membres qui s'inquiètent d'une non-décision en la matière et de la faiblesse actuelle de ce contrôle.

La commission dite «Tchernobyl» a proposé une agence publique pour la sécurité nucléaire et des organes de contrôle autonomes.

Actuellement, une société détient le monopole du contrôle et elle n'intervient qu'à la demande des producteurs.

Le secrétaire d'Etat a saisi la Conférence ministérielle de l'environnement de la création d'une agence publique pour la sécurité nucléaire. Elle résulterait d'une fusion de l'administration de la Santé publique et de services de l'Emploi et du Travail. Elle aurait compétence pour la fixation des normes et, en outre, une mission de contrôle qu'elle exercerait elle-même ou déléguerait à l'organisme actuellement agréé.

En ce qui concerne Télérad, il existe une volonté d'élaborer une solution. Elle pourrait consister en son intégration dans un réseau national avec un rôle réservé à l'Institut des radioéléments.

J'en viens à présent au problème de la lutte contre la pauvreté. Les crédits de ce secteur sont affectés pour l'essentiel au paiement des CPAS, au paiement des moyens d'existence et aux allocations aux réfugiés politiques.

Le département poursuit une politique de réinsertion socio-professionnelle en faveur des bénéficiaires du minimex; il a commencé à exécuter la loi du 8 mai 1989 sur les créances alimentaires par l'octroi d'avances de 2 000 francs.

Le projet de loi relatif à l'abaissement de la majorité civile ne devrait pas, selon le secrétaire d'Etat, avoir d'effet sur le nombre d'ayants droit au minimex.

La lutte contre la pauvreté fait partie de la mission d'une commission interdépartementale qui existe officieusement depuis quatre ans et qui vient d'être officialisée par voie d'arrêts.

Quant à la loi sur les créances alimentaires, elle soulève la critique au niveau de ses limitations. Le secrétaire d'Etat a rappelé que les contraintes budgétaires en avaient orienté l'option en faveur des plus pauvres à l'exclusion des autres catégories.

Pour ce qui concerne le chapitre des candidats réfugiés politiques, il faut constater l'accroissement du nombre des réfugiés et l'insuffisance des moyens : le budget est calculé sur une base de 350 à 400 arrivées au lieu de 900 à 1 000 par mois. La maîtrise du phénomène est contrecarrée par l'existence de filières et la durée des procédures d'admission et de reconnaissance.

Il s'avère qu'il existe 5 000 réfugiés politiques reconnus et un nombre équivalent pour lesquels la procédure est en cours. Notre pays compterait 80 000 réfugiés illégaux.

Le plan de répartition entre les communes fonctionne dans l'ensemble de manière satisfaisante sur base de l'accueil d'un réfugié pour 1 000 habitants. Il n'existe pas de moyen de sévir contre les communes indociles dont le nombre est cependant limité.

Il faut constater que la mise au travail des réfugiés est entravée par l'exigence du permis de travail et par le nonaccès à l'emploi dans la fonction publique.

L'émancipation féminine constituera le dernier point de mon exposé.

Dans le secteur socio-économique, sur le plan législatif, l'égalité de traitement est réalisée, mais la situation effective n'est pas toujours conforme à la loi.

Le lancement d'actions positives pour les femmes sur les lieux de travail a été favorablement accueilli par les entreprises et a fait l'objet d'un arrêté royal.

La promotion des femmes dans la prise de décision a quant à elle donné lieu à un projet de loi visant à la représentation des femmes dans les organes consultatifs.

La prévention de la violence à l'égard des femmes et des enfants a également généré des initiatives. Dans le débat, un membre a établi la relation entre l'interruption volontaire de grossesse et la violence à l'encontre des femmes et des enfants.

Des membres de la commission se sont référés à l'existence d'un inventaire des données traitant de la violence familiale. Ils souhaitent une accentuation de la politique de prévention avec notamment une coordination efficace des services (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Stroobant.

De heer Stroobant. — Mijnheer de Voorzitter, ik wens deze uiteenzetting te beperken tot enkele algemene beschouwingen die ik zeer kort zal formuleren.

Ik kan akkoord gaan met de algemene filosofie van deze begroting. De minister streeft naar een financieel evenwicht in de sociale zekerheid, zowel in haar sectoren als in haar totaliteit.

Nochtans — en dit mag niet uit het oog worden verloren — moet aan deze beleidsoptie de idee gekoppeld worden dat de overheid de politieke opdracht heeft verder te blijven streven naar voortdurende verbetering van de sociale bescherming waarop iedere burger in het algemeen en de werknemers in het bijzonder, wegens hun situatie van gesalarieerden, aanspraak moeten kunnen maken.

Dit alles moet gebeuren in een geest van solidariteit en in overeenstemming met de financiële mogelijkheden waarover de overheid beschikt.

In verband met dit laatste aspect steunen wij de minister in zijn strijd tegen commercialiseren van de collectieve voorzieningen die ten laste van de overheid vallen en tegen de ongeoorloofde praktijken, zowel van de individuele burgers als van de grote economische belangencentra.

De recente onthullingen over allerhande frauduleuze praktijken, onder andere wat de klinische biologie betreft, tonen aan hoe nauwgezet over het algemeen belang moet worden gewaakt.

Mijn volgende beschouwing betreft de complexiteit van de wetgeving en de formaliteiten die nageleefd moeten worden inzake de sociale zekerheid.

De burger, niet-specialist in het sociaal zekerheidsrecht, heeft alle moeite ter wereld om eraan uit te geraken. Mag ik vragen dat er werk wordt gemaakt van de vereenvoudiging, zowel van de reglementering, als van de procedures en vooral van de formulieren? Ik weet dat dit geen eenvoudige opdracht is. Doch ik weet evenzeer dat de rechtsonderhorige een groter gevoel van rechtsbescherming zal krijgen indien zulks zou gebeuren.

Zo kom ik tot de Europese dimensie van de sociale zekerheid. Het is mij opgevallen in dit debat dat aan dit aspect meer aandacht wordt besteed wanneer het gaat om arbeidsverhoudingen dan wanneer het de sociale zekerheid betreft. Ik wil er dan ook voor pleiten dat de minister alles in het werk

zou stellen opdat ook op het vlak van de sociale zekerheid, de Europese dimensie duidelijk aan bod komt.

Vandaag staat het sociaal beleid van de Gemeenschap in de actualiteit. Wij zien dat het ook steeds meer doorweegt op de nationale en regionale beslissingen, meer nog op het vlak van de sociale zekerheid dan op het vlak van de arbeidsomstandigheden. De sociale zekerheid was immers de eerste bekommerning van het Europees gemeenschapsrecht. Het lijkt mij aangewezen het Europees charter van minimum rechten en het even belangrijke sociaal actieprogramma te bespreken in de commissie voor de Sociale Aangelegenheden. Daar zullen wij over de nodige tijd beschikken om deze zaken grondig te bestuderen.

Ik wil ook nog even blijven stilstaan bij het gemengd stelsel inzake beroepsziekten dat door de Europese Gemeenschap wordt aanbevolen. De minister heeft aangekondigd ter zake een initiatief te zullen nemen, Hoe ver staat het met deze aangelegenheid?

Tot slot nog een algemene beschouwing over het streven van de minister om in zijn beleid de sociale zekerheid te funderen op de collectieve verantwoordelijkheid.

De minister schept hiertoe een reeks werkingsmechanismen gebaseerd op de solidariteit onder de werknemers, de zelfstandigen en onder alle burgers. U vermijdt dat de lasten voor de eigen risico's worden gedragen door elke betrokken persoon. Ik vind deze beleidsoptie belangrijk. Zij sluit weliswaar aan bij de basisbeginselen die onze sociale zekerheid beheersen, doch het is niet zo evident dat iedereen deze basisfilosofie aanvaardt.

Ik ben van oordeel dat u de juiste keuze maakt en ik steun u dus ter zake. De evolutie van onze sociale zekerheid heeft dit bewezen. Het is duidelijk dat de risicodekking op een bepaald ogenblik in zijn evolutie de individuele situatie ontgroeit om een taak van de gemeenschap te worden. Men onttrekt deze taak daardoor aan de commercialisering.

Ik weet ook dat er nieuwe problemen opduiken. Zo is er onder meer de niet-onbelangrijke vraag naar een open, democratisch en efficiënt beheer door de bevoegde instellingen.

Ik besluit. Ik vind uw principiële keuze de beste, maar vraag tegelijkertijd dat er werk wordt gemaakt van het doelmatig beheer van onze sociale zekerheid. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Wij zetten deze bespreking vanmiddag te 14 uur voort.

Nous poursuivrons cette discussion cet après-midi à 14 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten te 12 h 45 m.)

(La séance est levée à 12 h 45 m.)